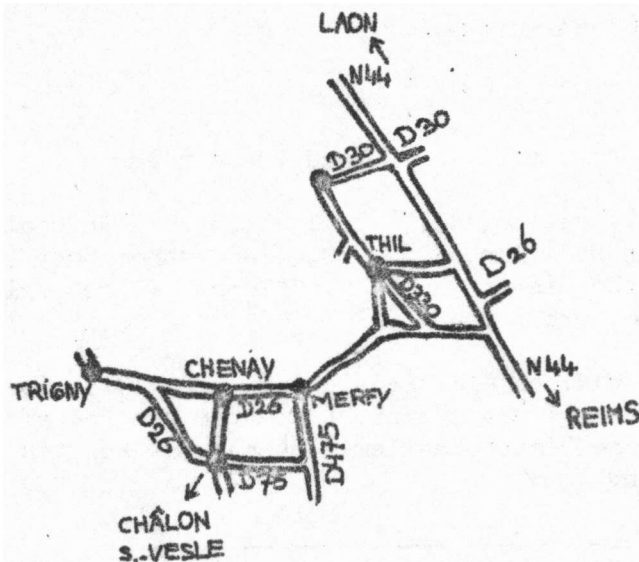

Ontsluitingen in het Paleoceen Bekken v. Parijs

In dit artikel worden enkele ontsluitingen besproken die zeer dicht bij elkaar liggen. De afzettingen die hier kunnen worden aangetroffen zijn alle van Thanatien (Paleoceen) ouderdom.

U bereikt het te beschrijven gebied snel via de N2 tot Laon. Vanaf de ringweg rond Laon neemt u de N44 richting Reims.

Voor de kampeerders onder u kunnen wij de camping in Berry au Bac aanbevelen.

De eerste ontsluiting die u kunt bezoeken vindt u bij Châlons sur Vesle. Dit is een enorme zandgroeve die niet meer in gebruik is. Als u op een goed moment aankomt heeft u het rijk alleen, anders kan het gebeuren dat de kleuterschool uitgelaten wordt of dat er een aantal jongeren op brommers komt crossen. Onder alle omstandigheden kunt u echter verzamelen, de groeve is groot genoeg. Het is echter wel prettig als het droog, warm weer is. Het materiaal is namelijk zeer teer, waardoor normaal zeven niet mogelijk is. Is het profiel droog, dan kunt u het materiaal voorzichtig in een zeef laten lopen. Versterken met een mengsel van velpon en aceton, ter plaatse, is gewenst. Vooral voor wat betreft de grote stukken. Als het om kleinere soorten gaat kunt u proberen zoveel mogelijk materiaal, met het zand erbij, mee naar huis te nemen. Thuis kunt u het dan voorzichtig uitzoeken en versterken.

De goede horizons vindt u vanzelf: dat zijn dunne, witte schelpenrijke bandjes in het profiel.

Grote soorten zoals Nemocardium kunt u ook voorzichtig uitprepareren met een klein mes en een kwastje (direkt versterken).

De ontsluiting bevindt zich aan de linkerkant van de D75 vanaf Châlons sur Vesle richting Maco. De ontsluiting van Châlons sur Vesle behoort tot de klassieke vindplaatsen en wordt in vrijwel alle literatuur genoemd. Met veel geduld en herhaalde bezoeken is van deze vindplaats toch nog wel een behoorlijke kollektie bijeen te brengen.

Twee soorten kunt u in ieder geval in grote hoeveelheden verwachten, namelijk Nerita semilugubris Desh. en Turritella circumdata Desh..

Zijn we in deze ontsluiting uitgekeken en hebben we voldoende materiaal vergaard, dan rijdt u terug naar de D26. In het dorp Chenay slaat u

linksaf richting Trigny. Aan uw rechterhand vindt u dan een bos en ziet u op een gegeven moment een bordje visvijvers. Dit is de bekende ontsluiting van Chenay. Vroeger zal het wel een goede vindplaats zijn geweest. Hij wordt tenminst in alle literatuur genoemd. Nu worden de groeve en het omliggende gebied gebruikt als recreatieobject. Het is er nu nogal rommelig en het profiel is vaak bedekt door afgestort materiaal. Naar persoonlijke ervaring zijn vooral de kleppen van *Nemocardium edwardsi* Desh. hier wat beter gekonserveerd dan die in Châlon sur Vesle. Ook hier geldt evenwel: ofwel direkt versterken ofwel zeer voorzichtig inpakken in een doosje met zand. Verder is deze plaats niet zo rijk en wat moeilijker te bemonsteren dan de vorige.

De wand is hier en daar nogal steil en hoog, waardoor gedeelten van het profiel slecht bereikbaar zijn. Hierbij moet ik wel vermelden, dat we aan deze vindplaats minder tijd hebben besteed dan aan de voorgaande en de volgende, hetgeen mede veroorzaakt werd door de weersomstandigheden. Een opkomende regenbui bracht de nodige nattigheid, zodat de verzamelactiviteiten niet zo gunstig konden verlopen. Het is best mogelijk dat ons resultaat groter zou zijn geweest bij mooi, droog en warm weer. De hierboven genoemde vindplaatsen worden ook beschreven in de excursiegidsen van Pomerol en Lapparant.

Tijdens onze tochten door dit gebied gebruikten wij ook: Etude du Thanatien (Landénien marin) du Bassin de Paris, Hadji Farchad 1936. Mémoires de la Société Géologique de France No-3.

Een aantal daarin beschreven vindplaatsen werd door ons bezocht en we kwamen tot de ontdekking dat een groot aantal van deze vindplaatsen niet meer bestond. Eén vindplaats bleek echter bijzonder goed te zijn, namelijk die bij Thil.

Om deze plaats te bereiken rijdt u over de D26 richting St.Thierry, bij de D330 slaat u linksaf. Even voorbij het dorp Thil, richting Villiers Franqueux ziet u aan de linkerkant van de weg een kleine ontsluiting in de berm.

Het molluskenmateriaal is hier veel beter gekonserveerd dan dat van de beide vorige ontsluitingen. Voorzichtig zeven, zelfs een beetje spoelen, is hier mogelijk zonder dat het materiaal meteen in puin ligt. De eerste maal dat wij er kwamen konden we vrijelijk verzamelen. In 1978 stond er een draadafzetting voor. Voorbijgangers zeiden echter niets toen wij er aan het zeven waren. Het is echter wel wenselijk in deze kleine ontsluiting enige matiging te betrachten bij het graven. Het materiaal is zeer soortenrijk, de bewerking kost echter zeer veel tijd. De schelpen moeten één voor één op een vel papier worden uitgelegd. Is het vel vol, dan komt de fles velpen met aceton op tafel. Met een penseel worden de schelpen dan stuk voor stuk met het lijmmengsel ingesmeerd. Na droging kunnen ze worden opgeborgen in doosjes en buisjes. Let er wel op dat ze tijdens het drogen niet te veel aan het papier gaan vastzitten, op tijd even omrollen bespaart veel ergenis. Het is weliswaar een heidens karwei, maar het is wel lonend. Goede en uitgebreide kollekties van dit materiaal komen niet zo veel voor.

Interessant is ook, dat er in het materiaal landslakken voorkomen en die komen, zoals u weet, fossiel niet zo veel voor.

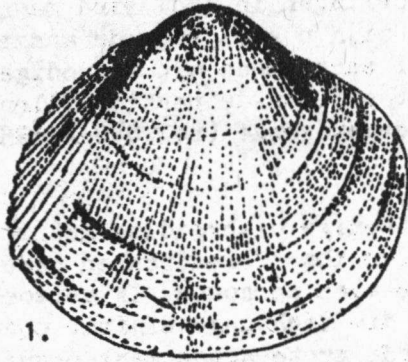
Als u deze vindplaats bezoekt kunt u maar beter niet al te weinig materiaal meenemen. Als het goed droog wordt opgeborgen kunt u het eventueel jaren bewaren zonder dat er wat mee gebeurt. Als het gat in de berm geslecht wordt, is ook deze vindplaats verloren en dan kan men maar beter een goede hoeveelheid achter de hand hebben. Leg dan wel een met watervaste viltstift geschreven kaartje met de volledige gegevens in

de doos of plastik container anders weet u later misschien niet meer waar het spul vandaan komt. Dat is ook belangrijk voor het geval een ander dan u het materiaal gaat bewerken, ook een malacoloog heeft het eeuwige leven niet.

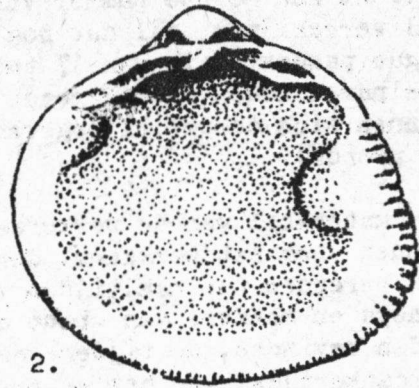
C. Karnekamp

De bij dit artikel gevoegde tekeningen werden door de schrijver vervaardigd met behulp van een tekenprisma.

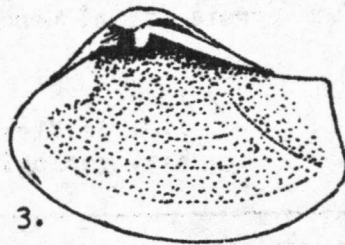
- 1-2 Memocardium edwardsi Desh. ware grootte.
— Eoceen, Thanatien-Chenay Frankrijk, kollektie C. Karnekamp.
- 3 Cobula (Cuneocorbula) obliquata Desh. x5
— Eoceen, Thanatien-Thil Frankrijk, kollektie C. Karnekamp.
- 4-5 Nerita semilugubris Desh. x10
— Eoceen, Thanatien-Thil Frankrijk, kollektie C. Karnekamp.
- 6 Helix (Grandipatula) rigaulti Desh. x5
— Eoceen, Thanatien-Thil Frankrijk, kollektie C. Karnekamp.

1.

2.

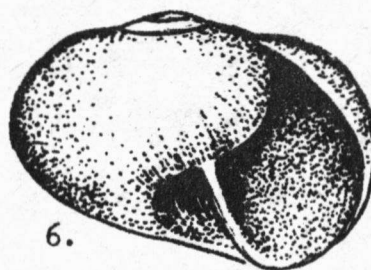
3.

4.

5.

6.